

20.8.2012

OPETUSLAUTAKUNTA

Aika 20.8.2012 klo 17.07 – 18.21
Paikka Sivistysvirasto, Asematie 6 A, 01300 Vantaa

Osallistujat

Jäsenet
Janne Leppänen, puheenjohtaja
Kirsi Suvensalmi, varapuheenjohtaja
Juhani Huotari
Laura Häggblom
Marilla Kortesalmi
Stig Kumlin
Reijo Liimatainen
Eva Maria Loikkanen, klo 17.11-18.21, §§ 4-20
Tom Pehkonen
Pauliina Puukko
Suve Pääsukene
Ulla Sajaniemi
Pekka Silventoinen, klo 17.16-18.21, §§ 9-20
Lars Stormbom

Varajäsenet
Tuomo Permikangas

Poissa
Katja Pesonen
Anja Päärni
Tomi Sandström

Muut osanottajat
Mari Niemi-Saari, kaupunginhallituksen edustaja
Sole Askola-Vehviläinen, varhaiskasvatuksen johtaja, esittelijä §§ 18 ja 19
Ilkka Kalo, perusopetuksen johtaja, esittelijä §§ 11 ja 12
Terhi Karhuniemi, viestintäpäällikkö
Kati Laaksonen, lakimies
Elina Lehto-Häggroth, apulaiskaupunginjohtaja, esittelijä §§ 1-4 ja 6-9
Eila Tanninen, talous- ja hallintojohtaja
Mikko Vainio, kirjastopalveluiden johtaja, esittelijä § 17
Marja Viljamaa, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtajan vs., esittelijä §§ 13-16
Ulla Saastamoinen, toimialasihteeri, pöytäkirjanpitäjä

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

20.8.2012

OPETUSLAUTAKUNTA

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Janne Leppänen

Pöytäkirjanpitäjä

Ulla Saastamoinen

Pöytäkirjan tarkastus

Pykälät 3,7,11 ja 19 tarkastettiin kokouksessa

Aika ja paikka

24.8.2012 Sivistysvirasto, Asematie 6 A, 01300 Vantaa

Reijo Liimatainen

Lars Stormbom

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka

29.8.2012, klo 10.00-14.00, Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7,
01300 Vantaa

Todistaja

Otteen oikeaksi todistaminen

Päiväys

Vantaa 27.8.2012

Allekirjoitus

Nimen selvennys

Kati Laaksonen

Virka-asema

lakimies

20.8.2012

OPETUSLAUTAKUNTA

Dno KPK 2814/2012

Vastaus opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntöön Toiminnallista ruotsia – lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä

Ruotsinkielen opetuksen kehittämisryhmä jätti 7.5.2012 opetusministeri Jukka Gustafssonille raporttinsa ehdotukseen ruotsin kielen opetuksen ja oppimisen parantamiseksi eri kouluasteilla. Raportti löytyy opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilta osoitteesta:

http://www.miniedu.fi/OPM/Julkaisut/2012/Toiminnallista_ruotsia.html

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää raportista ja työryhmän esityksestä lausuntoa. Lausunnossa pyydetään osoittamaan ehdotuksien kommentoinnin yhteydessä mihin nimenomaiseen ehdotukseen kommentti liittyy.

Lausunnot pyydetään toimittamaan perjantaihin 31.8.2012 mennessä opetus- ja kulttuuriministeriön kirjaamoon kirjaamo@miniedu.fi.

Opetuslautakunnan lausuntoesitys on valmisteltu perusopetuksen, ruotsinkielisten palveluiden, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen ja varhaiskasvatuksen tulosalueiden yhteistyönä.

Valmistelijat:

Ulla Nurmi, 040 576 9241, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Mia Eriksson-Pulkkinen, 050 312 4426, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Marja Viljamaa, 050 312 1694, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Jarmo Lounassalo, 050 312 1813, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Opetuslautakunta 20.8.2012 § 8

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa seuraava Vantaan kaupungin vastaus Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntöön: Työryhmä on tehnyt ansiokasta työtä arvioidessaan ruotsin kielen opetuksen nykyistä laajuutta ja opetusjärjestelyjä sekä selvittäessään eri vaihtoehtoja ruotsin kielen opetuksen järjestämiseksi perusopetuksessa. Lisäksi työryhmä on tehnyt ehdotuksia ruotsin kielen opetuksen ja oppimisen parantamiseksi kaikilla koulutusasteilla sekä kielellisen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi.

Vantaan lausunnossa keskitytään tarkastelemaan työryhmän ehdotuksia. Työryhmän esiin nostamat tarkastelunäkökulmat – koulutusjatkumon periaatteen ja yhdenvertaisen oppimisen turvaaminen, opetussuunnitelmien ja menetelmien kehittäminen ja maahanmuuttajien mahdollisuuksien kehittäminen – ovat osuvia ja perusteltuja.

Työryhmän ehdotukset koulutusjatkumon periaatteen ja yhdenvertaisen oppimisen turvaamiseksi:

1. Kielikoulutuksen jatkumoa voidaan painottaa paikallisen tason kieliohjelmassa, mutta kielipoliittisten linjausten tulee olla valtakunnallisia.
2. Erityisavustuksen avulla toteutettu opetus on riskialtista poliittisille päätöksille esimerkiksi tiukassa taloudellisessa tilanteessa; lisäksi kesäkuussa hyväksytyn perusopetuksen tuntijaon yhteydessä ei vielä tehty päätöstä edes siitä, kuuluuko ruotsin kielen opetus mahdollisen erityistuen piiriin.
3. Kesäkuussa hyväksytyn tuntijaon mukaan ruotsin (ja muiden B1 -kielten) opetus varhennettiin alkamaan kuudennelta vuosiluokalta.

20.8.2012

OPETUSLAUTAKUNTA

4. Sekä ruotsin että muidenkin kielten ja kulttuurien oppimisen integrointi muiden oppiaineiden yhteyteen vuosiluokilla 1-6 on kannatettavaa. Tällainen muutos vaatii kuitenkin uudistusta opettajien perus- ja täydennyskoulutukseen sekä päätöstä muutoksen ja koulutuksen uudistuksen rahoittamisesta.
5. Ruotsin kielen oppimisen kytkeminen ammatillisiin opintoihin on kannatettavaa. Myös työssäoppimisjaksoihin voi helposti sisällyttää kielen opiskelua esimerkiksi matkailu- ja ravintola-alalla ja näin opiskelija voi suorittaa ns. yhteisiin aineisiin kuuluvia opintoja työssäoppimisen aikana. Tämä vaatii oppilaitoksilta käytäntöjen kehittämistä ja opettajien tiivistä yhteistyötä.
6. Totuudenmukaisen tiedon jakamisen ruotsin kielen merkityksestä sekä jatko-opinnoissa että työelämässä pitäisi olla peruslähtökohta, kun harkitaan esimerkiksi ruotsin kielen opiskelusta vapauttamista. Tällä hetkellä tietämys ruotsin osaamisvaatimuksista vaihtelee välillä ”ei mitään merkitystä – tulevaisuus pilalla”.
7. Korkeakoulujen tarjoama opetus, johon voivat osallistua samanaikaisesti sekä suomen- että ruotsinkieliset opiskelijat ja joka tähtää siihen, että vapaaehtoinen ruotsin kielen käyttö lisääntyy on kannatettava ehdotus.
8. Onko järkevää rakentaa korkeakouluvaiheeseen erillistä rahoitusta vaativaa järjestelmää, jos tarkoituksena on paikata aiemmin syntyneitä aukkoja; eikö olisi viisainta suunnata käytössä olevat voimavarat varhaiseen oppimiseen? Yhtenä käytäntönä voi olla se, että ruotsin kielen ylioppilaskokeessa suoritettut ylimmät arvosanat vastaisivat virkamiesruotsin suoritusta.

Työryhmän ehdotukset opetussuunnitelmien ja menetelmien kehittämiseksi:

Vantaalla painotetaan vahvasti lähikouluajattelua, siksi toivomme, että esitetyt ratkaisut ovat sellaisia, että ne voidaan toteuttaa kaikissa kouluissa eikä erityistä kielikylpyluokkaa tarvitsisi perustaa. Kielikylpyopetus on osoittautunut todella hienoksi tavaksi oppia uutta kieltä ja suhtautumista uusiin asioihin. Lisäksi kokemuksemme viittaavat siihen, että kielikylpyopetuksen laajentaminen on perusteltua. Samoin kielikylpyopetuksen kokemusten ja kielen oppimisen menetelmät voisi ottaa käyttöön kaikessa kielten opetuksessa.

9. Työryhmän esitys toiminnallisen, arkeen kiinnittyvän kielitaidon oppimisen painottamisesta toteutunee ainakin jossain määrin nykyisessä kieltenopetuksessa ja opiskelussa. Haluamme erityisesti kiittää oppilaiden ja opiskelijoiden osallistamistavoitteesta.
10. Opetusaineistojen ja oppimisympäristöjen kehittämisen pitää olla jatkuvaa. Ei riitä, että luodaan staattinen aineisto tai ympäristö, vaan luodun aineiston laatiminen, ylläpito, jatkuva kehittäminen ja päivittäminen vaativat vuorovaikutusta opettajien ja oppilaiden kanssa sekä jatkuvaa taloudellista resursointia.
11. Kielikylpyopetuksen opetussuunnitelman perusteiden laatiminen on tarpeen. Toivottavaa on, että kielikylpyopetuksessa kehitetyt hyvät toimintatavat ja käytänteet huomioitaisiin myös muun kieltenopetuksen perusteissa.
12. Kielikylpyopettajien tarpeen kartoittaminen kielikylpykysynnän pohjalta ei antane riittävää tietoa asiasta, myös kielikylpyopetuksen tarjonta vaikuttaa kielikylpyä haluavien määrään. Vantaalla kielikylpyä tarjotaan yhdellä alueella. Ryhmä on vuosittain täyttynyt ja muilta alueilta on ollut lisäkysyntää, johon ei ole voitu vastata. Kielikylpyopettajien kouluttaminen lastentarha- ja muun opettajakoulutuksen yhteydessä erikoistumisopinointina lienee opettajien työllistymisenkin kannalta järkevää.
13. Ruotsin kielen aineenopettajakoulutuksen ja ruotsin opetuksen luokanopettajakoulutuksessa arviointi on varmasti paikallaan, mutta mitä arvioidaan ja mitä arvioinnilla tavoitellaan?
14. Opettajakoulutukseen liittyvän harjoittelun laatuvaatimukset ovat aina tarpeen.
15. Nykyisten kieltenopettajien osaamisen päivittäminen esitetyin painotuksin on perusteltua.
16. Varmasti kielikylpyopettajat tarvitsevat heille kohdennettua täydennyskoulutusta, mutta kielikylpydidaktiikassa lienee osioita, joita voidaan soveltaa kaikkeen toiminnallista kielitaitoa edistä-

20.8.2012

OPETUSLAUTAKUNTA

vään opetukseen ja siksi tietoa tulee jakaa kaikille kieltenopettajille ja miksei muillekin aineenopettajille (esimerkiksi opetuksen eriyttäminen).

17. Yhteistyön, opettaja- ja oppilasvaihtojen lisääminen muiden Pohjoismaiden kanssa on kannatettavaa, mutta käynnistettävän ohjelman/kampanjan tulee olla sellainen, että eri osapuolet kokevat sen omakseen ja sitä kautta tarttuvat tarjottuun mahdollisuuteen.

Työryhmän ehdotukset maahanmuuttajien mahdollisuuksien kehittämiseksi:

Vantaa haluaa tässä kohdassa nostaa esiin nykyisessä kielen käytössä olevan käsitteistön puutteellisuuden. Maahanmuuttaja – käsitteen sisältö on vuosien kuluessa sekä vanhentunut että saanut painolastikseen kielteisiä latauksia. Kun maahanmuuttaja – käsite otettiin viralliseen käyttöön, sitä käytettiin ihmisistä, jotka olivat muuttaneet Suomeen jostakin muusta maasta. Samaa käsitettä käytetään tänä päivänä edellä mainittujen ihmisten Suomessa syntyneistä lapsista tai lastenlapsista, vaikka nämä eivät olisi koskaan edes käyneet vanhempiensa/isovanhempiensa kotimaassa. Nämä lapset ja nuoret kokevat itsensä luokitte- luun käytetyn termin ”maahanmuuttaja” loukkaavaksi. Lisäksi termin käyttöön liittyy helposti rassistiseksi luokiteltavia piirteitä, sillä sitä käytetään yleensä vain ihmisistä, joiden etninen tausta poikkeaa suomalaisesta. Viranomaiskielenkäyttöön ja sitä kautta yleiseen sanastoon tulee luoda sanoja ja käsitteitä, jotka kuvaavat paremmin ko. väestöryhmiä. Sekaannusten välttämiseksi myös me käytämme lausunnossa ter- miä ”maahanmuuttaja”.

On hyvä asia, että työryhmä kiinnitti huomiota maahanmuuttajien yhdenvertaisiin koulutusmahdollisuuksiin myös ruotsin kielen osalta. Vantaalla on jo vuosia noudatettu periaatetta, että vapauttaminen ruotsin kielen opiskelusta voi tulla kyseeseen vain poikkeustapauksissa (lähinnä vasta perusopetuksen viimeisinä vuosina maahan tulleiden kohdalla, varsinkin, jos heillä aiemman koulutustasansa takia on paljon kirittä- vää päättötodistuksen saamiseksi).

18. Perusopetuksen kannalta mahdollisuus aloittaa toisen kotimaisen kielen opiskelu (B3) vasta toi- sella asteella on kannatettavaa. Opiskelijoiden kiinnostus B3-kielen opiskeluun toisen asteen kou- lutuksessa voi olla vähäistä. Koulutuksen järjestäjän kannalta kannustimena B3-kielen opetuksen järjestämiseen voisi toimia ylimääräinen valtionavustus, jotta opetusta voitaisiin järjestää pienissä opetusryhmissä.
19. Työelämälähtöisen ruotsin oppiminen tulee kyseeseen ensisijaisesti niiden maahanmuuttajien kohdalla, jotka ovat lähtömaassaan suorittaneet korkeakoulututkinnon.
20. -
21. -
22. Erittäin hyvä ehdotus. On kuitenkin tärkeää, että oppilaiden koulutuksellinen tasa-arvo ja yhden- mukaisuus toteutuu ja että päätösten tekemisen tueksi saadaan valtakunnalliset ohjeet.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: hallintopalvelut
ote opetus- ja kulttuuriministeriö